

การเรียนรู้เกิดจากการสัมผัสและลงมือทำ

ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตลอดปีการศึกษา ๒๕๕๘

ซึ่งเป็นปีการศึกษาแรกของฉันในการก้าวเข้ามาเป็นครูที่โรงเรียนเพลินพัฒนาที่ทำให้เห็นความแตกต่างของกิจกรรมการสอนและพฤติกรรมนักเรียนที่แตกต่างกันในแต่ละแผนการสอนและในแต่ละภาคเรียนว่ามีความแตกต่างกันออกไป

ครูโบว์ กรรณิการ์ ทองสุข
หน่วยวิชามานุษยกับโลก ชั้น ๒

ในที่นี้ขอกล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคเรียนจิตตะ ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เรียนเกี่ยวกับ พืชกินได้ กิจกรรมการเรียนการสอนในภาคเรียนนี้

จะมีการใช้สื่อการเรียนรู้จากพืชกินได้เป็นส่วนใหญ่ ในการจัดการเรียนแต่ละครั้งผู้สอนจะมีการเตรียมสื่อและอุปกรณ์ในการสอนค่อนข้างมีจำนวนมาก และไม่สามารถเตรียมไว้ล่วงหน้าได้ในระยะเวลาต่างๆ เนื่องจากสื่อที่ใช้เป็นของสด อาจเกิดการเน่าเสียและส่งผลกระทบต่อผู้เรียน การใช้สื่อการสอนที่เป็นพืชสดหลายชนิดทำให้ผู้สอนต้องความรวดเร็วในการเตรียมก่อนเข้าสู่คาบเรียน และจะมีความรู้สึกเหน็ดเหนื่อยมากกว่าการจัดการกิจกรรมการสอนโดยใช้สื่อในรูปแบบอื่น ในการเรียนสัปดาห์แรกในภาคเรียนจิตตะ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับรสชาติต่างๆที่เราสามารถสัมผัสได้โดยการชิมรสชาติต่างๆ ได้แก่ เป็รียว หวาน จืด ขม มัน ฝาด ส่วนรสเค็มจากพืชจะไดมาจาก ชะคราม ซึ่งเป็นพืชที่ขึ้นตามชายทะเลเพียงอย่างเดียวที่ผู้สอนไม่ได้นำมาให้ชิมรสชาติ พืชผักแต่ละชนิดก็จะให้รสชาติที่แตกต่างกันไป

โดยกิจกรรมนี้ผู้เรียนจะได้รับใบงานที่ระบุรสชาติต่างไว้ในรูปแบบของตาราง โจทย์ของกิจกรรมนี้คือให้นักเรียนชิมรสชาติของพืชกินได้แล้วระบุชื่อพืชให้ตรงกับรสชาติที่ได้รับ ผู้สอนจะ Input รสชาติที่ผู้เรียนไม่รู้จักหรือเคยรับรสชาตินั้นแต่ไม่รู้ว่าเป็นรสอะไร รสที่ผู้สอน Input คือรสฝาด จากกล้วยดิบ รสมัน จาก ถั่วลิสงต้ม ก่อนที่จะให้ผู้เรียนชิมรสชาติจะต้องสอบถามก่อนว่าผู้เรียนคนใดบ้างไม่สามารถรับประทานหรือมีอาการแพ้พืชผักชนิดใดหรือเปล่าเพื่อความปลอดภัยกับผู้เรียน จากนั้นแบ่งผู้เรียนเป็น ๒ กลุ่ม และให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมชิมรสชาติพืชผักต่างๆ

เมื่อผู้เรียนได้รับการสัมผัสรสชาติด้วยลิ้นจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองทันทีว่าพืชที่รับประทานเข้าไปมีรสชาติใด และรู้ว่า ควรใส่ชื่อของพืชผักไว้ในช่องใดของตาราง ซึ่งความแตกต่างของรสชาติผักนี้ได้ส่งผลให้หน้าตาที่แสดงออกของเด็กแต่ละคนแตกต่างกันไปด้วย ทำให้เกิดความสนุกสนานในการนำประสาทสัมผัสในการเรียนรู้และเกิดการคาดเดารสชาติจากสีหน้าของเพื่อนในกลุ่มว่ารสชาติที่เพื่อนรับประทานเข้าไปน่าจะมีรสชาติเป็นอย่างไร

จากการใช้ประสาทสัมผัส เริ่มจาก ๑.การมองเห็นภาพ ๒.ใช้มือสัมผัสกับพืชผัก ๓.การใช้ลิ้นชิมรส จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากตัวผู้เรียนเองและประมวลความรู้ลงในใบงาน

รูปที่ ๒ ใบงาน ใช้ลิ้นชิมรสจัดกลุ่มพืชผักได้ แบ่งอาหารรสชาติ

ชนิด	สี	รสชาติ	ชื่อ	สี	รสชาติ	ชื่อ
แครอท	ส้ม	หวาน	แครอท	แตงกวา	เปรี้ยว	แตงกวา
ขมิ้น	เหลือง	ขม	ขมิ้น	แตงกวา	เปรี้ยว	แตงกวา
ขิง	เหลือง	ขม	ขิง	แตงกวา	เปรี้ยว	แตงกวา
ข่า	เหลือง	ขม	ข่า	แตงกวา	เปรี้ยว	แตงกวา
ขมิ้น	เหลือง	ขม	ขมิ้น	แตงกวา	เปรี้ยว	แตงกวา
ขิง	เหลือง	ขม	ขิง	แตงกวา	เปรี้ยว	แตงกวา
ข่า	เหลือง	ขม	ข่า	แตงกวา	เปรี้ยว	แตงกวา

ครูบรู๊ ๐

กิจกรรมการเรียนนี้ผู้สอนต้องเตรียมสื่อจำนวนมาก และเสียสละเวลาในช่วงพักกลางวันเพื่อเตรียมสื่อให้มีความสดใหม่ ไม่อันตรายแก่ผู้เรียน แต่ผลที่ได้จากกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความเข้าใจ สามารถจดจำรสชาติต่างที่สัมผัสได้ เกิดความสนุกสนานระหว่างการเรียนรู้ บรรยายภาคในชั้นเรียนไม่เครียด และเมื่อการเรียนสิ้นสุดลง ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนรู้ต่อ และผู้เรียนส่วนใหญ่บอกว่าชื่นชอบกิจกรรมที่เรียนในครั้งนี้ อยากให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบนี้บ่อยๆ

จากการทำกิจกรรมนี้ทำให้ครูทราบถึงลักษณะรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ช่วยให้การเขียนแผนการสอนในเรื่องอื่นๆ สามารถปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนได้ทันถ่วงที วางแผนการจัดการสื่อและเตรียมสื่อได้เหมาะสมกับเวลา นักเรียนชื่นชอบและให้ความสนใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องเคลื่อนไหวร่างกาย การมีอิสระในการเรียนรู้ รู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น บรรยายภาคในการเรียนการสอนไม่เครียดจนเกินไป การเคลื่อนไหว การสัมผัส ส่งผลให้มีการเรียนรู้และการจดจำที่ดี เห็นได้จากการแสดงออกของนักเรียนเมื่อผู้สอนผู้ถึงชื่อของพืชผักชนิดใด นักเรียนสามารถตอบได้ทันทีพร้อมแสดงสีหน้าท่าทางเกี่ยวกับรสชาตินั้น แม้จะเรียนไปนานแล้วก็ตาม

